

Målnummer: Ö266-10 **Avdelning:** 1**Domsnummer:****Avgörandedatum:** 2011-11-11**Rubrik:** Vid indrivning utomlands av statens fordran på skatt har det på grund av växelkursförändringar uppstått ett överskott. Eftersom det inte har funnits någon grund för att staten skulle ha rätt till ytterligare medel efter att ha fått fullt betalt för sin fordran, ska överskottet betalas till gäldenären.**Lagrum:****Rättsfall:**

REFERAT

E.H., som var bosatt i Spanien, var restförd för underskott på sitt skattekonto i Sverige. Kronofogdemyndigheten ansökte om handräckning i Spanien. På ansökningsdagen uppgick skulden till 27 898 kr, vilket den dagen motsvarade 2 961 euro 65 cent. De spanska myndigheterna utmätte eurobeloppet och överförde beloppet till Kronofogdemyndigheten. Vid växling från euro till svenska kronor uppstod ett överskott om 2 645 kr. Kronofogdemyndigheten beslutade att överskottet skulle tillfalla staten.

Nacka tingsrätt

E.H. överklagade i Nacka tingsrätt och yrkade att den del av de utmätta medlen som bestod av överskott på grund av valutaväxling skulle utbetalas till henne.

Kronofogdemyndigheten yttrade sig.

Tingsrätten (rådmannen Gunnar Lavett) anförde i beslut den 17 juli 2009:

Det som anförts till stöd för överklagandet föranleder inte annan bedömning än den som Kronofogdemyndigheten har gjort. Överklagandet avslås därför.

Svea hovrätt

E.H. överklagade i Svea hovrätt och yrkade att överskottet på grund av valutaväxling skulle återbetalas till henne.

Skatteverket bestred ändring.

Hovrätten (hovrättsråden Ingemar Persson, referent, och Ulrika Ihrfelt samt tf. hovrättsassessorn Carl Rosenmüller) anförde i beslut den 23 december 2009:

Skäl

I förevarande ärende har Skatteverket den 9 juli 2008 ansökt om utlandshandräckning i Spanien av E.H:s skatteskuld enligt kommissionens direktiv 2002/94/EG av den 9 december 2002 om tillämpningsföreskrifter för vissa bestämmelser i rådets direktiv 76/308/EEG om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som har avseende på vissa avgifter, tullar, skatter och andra åtgärder. Direktivet utgör tillämplig lag enligt lag (1969:200) om uttagande av utländsk tull, annan skatt, avgift eller pålaga. Direktivet har dock upphört att gälla den 1 januari 2009 och ersatts av kommissionens förordning (EG) nr 1179/2008 av den 28 november 2008 om tillämpningsföreskrifter för

vissa bestämmelser i rådets direktiv 2008/55/EG om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som har avseende på vissa avgifter, tullar, skatter och andra åtgärder (förordningen). De aktuella bestämmelserna i förordningen överensstämmer till sitt innehåll med vad som föreskrevs i direktivet. Förordningen är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater. Det är således förordningen som ska tillämpas i förevarande ärende.

Enligt art. 14 förordningen ska i en begäran om indrivning fordringsbeloppet anges i såväl valutan i den medlemsstat där den anmodade myndigheten är belägen som valutan där den sökande myndigheten är belägen. Det innebär att fordran i förevarande fall ska anges i såväl kronor som euro. Beräkningen till euro ska enligt förordningen art. 14 p. 2 ske enligt den senaste växelkurs som var säljkurs den dagen då ansökan om indrivning undertecknades. I förevarande fall uppgick E.H:s skatteskuld på ansökningsdagen till 27 898 kr, vilket motsvarade 2 961,65 euro. När kreditering mot skulden skedde den 15 maj 2009 - varvid omväxling skedde till den kurs som då gällde - uppstod emellertid en differens på grund av valutakursförändring, vilken medförde ett överskott om 2 645 kr när de överförda medlen i kronor avräknades mot statens fordran. Frågan är om detta överskott ska tillfalla staten eller tillgodoräknas E.H.

I förordningen regleras inte vad som ska gälla för det fall att valutadifferens uppstår vid en s.k. omväxling. I lagen (1990:314) om ömsesidig handräckning i skatteärenden finns bestämmelser som bl.a. reglerar handräckning i främmande stat. Vid handräckning enligt förevarande lag tillämpas förordningen (1990:320) om ömsesidig handräckning i skatteärenden. Enligt 13 § i sistnämnda förordning bortfaller ett eventuellt restbelopp som uppkommer till följd av omväxling eller på grund av att avdrag för kostnader skett. Varken i lagen eller i förordningen regleras dock den nu aktuella situationen, dvs. att ett överskott uppstår. I avsaknad av författningsstöd och mot bakgrund av att den tillämpliga förordningen inte reglerar hur ett överskott som uppstått till följd av omväxling av valuta ska behandlas kan det, enligt hovrättens mening, inte anses finnas fog för att låta ett sådant överskott tillfalla staten. I sammanhanget bör noteras att det av utredningen i målet framgår att de spanska myndigheterna säkrade statens fordran den 28 januari 2009, men att överföring till Sverige skedde först i maj 2009 trots att det i art. 19 förordningen föreskrivs att en överföring av indrivna medel ska ske inom en månad från det att indrivningen verkställdes. Det kan enligt hovrättens mening inte uteslutas att denna hantering bidragit till att valutadifferens uppstått i samband med omväxling. Vid sådant förhållande framstår det inte som rimligt att staten ges företräde framför gäldenären till det överskott som uppkommit. Av utredningen i målet, däribland kronofogdemyndighetens krediteringsbeslut, framgår att det aktuella överskottet har uppstått i samband med överföringen till Sverige och att överskottet uppgått till 2 645 kr. Mot bakgrund av det anförda ska detta överskott tillgodoräknas E.H. Att kursen eventuellt kan ha varit en annan under den tid som förflöt från det att beloppet utmättes från E.H:s konto den 28 januari 2009 till dess det överfördes till Sverige den 14 maj 2009 saknar betydelse. E.H:s överklagande ska därför bifallas till ett belopp om 2 645 kr.

Slut

Med ändring av tingsrättens beslut förordnar hovrätten att det överskott om 2 645 kr som uppkommit med anledning av omväxling av valuta ska tillgodoräknas E.H.

Högsta domstolen

Skatteverket överklagade och yrkade att HD med ändring av hovrättens beslut skulle fastställa tingsrättens beslut.

E.H. motsatte sig att beslutet ändrades.

HD avgjorde målet efter föredragning.

Föredraganden, justitiesekreteraren Olof Wetterqvist, föreslog i betänkande att HD skulle meddela följande beslut.

Skäl

Bakgrund

1. E.H., som är bosatt i Spanien, var restförd för underskott på sitt skattekonto i Sverige. Vid utredning fann Kronofogdemyndigheten att hon saknade utmättningsbara tillgångar i Sverige.

2. Kronofogdemyndigheten ansökte den 9 juli 2008 om handräckning i Spanien. På ansökningsdagen uppgick skulden till 27 898 kr, vilket den dagen motsvarade 2 961 euro 65 cent. De spanska myndigheterna utmätte eurobeloppet den 28 januari 2009. Överföring till Kronofogdemyndigheten skedde den 14 maj 2009. Vid växling från euro till svenska kronor uppstod ett överskott om 2 645 kr. Frågan i målet är om Kronofogdemyndigheten ska betala detta överskott till Skatteverket eller till E.H.

EU-rätten

3. Kronofogdemyndighetens begäran om handräckning i Spanien skedde med stöd av rådets direktiv 76/308/EEG av den 15 mars 1976 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som har avseende på vissa avgifter, tullar, skatter och andra åtgärder. Tillämpningsföreskrifter för vissa av bestämmelserna fanns i kommissionens direktiv 2002/ 94/EG. 1976 års direktiv har genom åren ändrats vid flera tillfällen. Ändringarna har förts samman i ett nytt indrivningsdirektiv (rådets direktiv 2008/55/EG), som trädde i kraft den 1 januari 2009. Tillämpningsföreskrifter finns numera i kommissionens förordning (EG) nr 1179/2008, som den 1 januari 2009 ersatte direktiv 2002/94/EG. I sak stämmer de båda indrivningsdirektiven respektive tillämpningsföreskrifterna överens i de hänseenden som nu är aktuella.

4. Indrivningsdirektiven innehåller bestämmelser om hur medlemsstaterna ska bistå varandra med indrivning av bl.a. vissa skatter. En behörig myndighet i en medlemsstat ska enligt direktiven kunna framställa en begäran till en behörig myndighet i en annan medlemsstat om bistånd med indrivning.

5. Av artikel 9.1 i indrivningsdirektiven framgår att fordringar ska drivas in i valutan i den medlemsstat där den anmodade myndigheten har sitt säte och att den anmodade myndigheten ska överföra hela det indrivna fordringsbeloppet till den sökande myndigheten.

6. Om de aktuella medlemsstaterna har olika valutor ska den sökande myndigheten i sin begäran om indrivning ange fordringen i bägge valutorna. Som växelkurs ska användas den senaste säljkurs som, den dag då begäran om indrivning undertecknas, noteras på den eller de valutamarknader som är mest representativa i den medlemsstat där den sökande myndigheten är belägen (artikel 14 i tillämpningsföreskrifterna).

7. Den växelkurs som gällde när begäran undertecknades ska tillämpas av den anmodade myndigheten under hela förfarandet (se t.ex. artiklarna 18.5 och 20 i tillämpningsföreskrifterna). Denna ordning innebär att den sökande myndigheten på grund av växelkursförändringar kan erhålla ett belopp som efter växling inte motsvarar fordringsbeloppet.

8. Varken indrivningsdirektiven eller tillämpningsföreskrifterna innehåller några regler om hur en restfordran eller ett överskott som har uppstått till följd av valutaväxling ska hanteras. Den frågan, som gäller förhållandet mellan den sökande myndigheten och den enskilde, får avgöras enligt den nationella rätten

i den medlemsstat där den sökande myndigheten är belägen.

9. Av det anförda följer att det inte uppkommer någon fråga om tillämpning av unionsrätt i målet. Skatteverkets begäran om inhämtande av förhandsavgörande från EU-domstolen ska därför avslås.

Svensk rätt

10. Bestämmelser om indrivning av skatt utomlands finns i lagen (1990:314) om ömsesidig handräckning i skatteärenden och i förordningen (1990:320) i samma ämne. Om en skattefordran på grund av kursförlust vid växling till svenskt mynt inte blir fullt täckt, faller enligt 13 § förordningen restbeloppet bort. Det finns däremot inte någon bestämmelse som reglerar den i målet uppkomna situationen att det uppstår ett överskott.

11. E.H:s skatteskuld reglerades genom att hennes skattekonto krediterades den 15 maj 2009. Det finns inte någon grund för att staten efter att ha fått fullt betalt för sin fordran skulle ha rätt till ytterligare medel. Kronofogdemyndigheten ska därför betala överskottet till E.H. Överklagandet ska alltså lämnas utan bifall.

HD:s avgörande

HD avslår Skatteverkets begäran att HD ska inhämta ett förhandsavgörande från EU-domstolen.

HD avslår överklagandet.

HD (justitieråden Leif Thorsson, Ella Nyström, referent, Gudmund Toijer, Göran Lambertz och Martin Borgeke) meddelade den 11 november 2011 beslut i enlighet med betänkandet.

HD:s beslut meddelat: den 11 november 2011.

Mål nr: Ö 266-10.

Sökord: Utmätning; Indrivning; Handräckning i skatteärenden;
Utlandshandräckning
